

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

17-30

ΤΕΥΧΟΣ 1

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
ΩΣ ΣΤΟΧΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ

Επιμέλεια: Σοφία Αυγητίδου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
ΩΣ ΣΤΟΧΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ

9-92

ΤΕΥΧΟΣ 2

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Επιμέλεια: Βασίλης Τσάφος

Εισαγωγή

11-14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ
ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

15-40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ:
Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

41-173

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

175-203

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ - ΓΟΝΕΩΝ

205-222

ΣΥΝΟΨΗ

223-224

ΤΕΥΧΟΣ 3

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Επιμέλεια: Μαριάννα Τζεκάκη

Εισαγωγή

11-12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

13-38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

39-59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ

61-199

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

201-242

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Εισαγωγή</i>	17
-----------------------	----

ΤΕΥΧΟΣ 1
Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
ΩΣ ΣΤΟΧΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ
Επιμέλεια: Σοφία Αυγητίδου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

**Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ
ΩΣ ΣΤΟΧΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ**

Σοφία Αυγητίδου - Ευθυμία Γουργιώτου

<i>Εισαγωγή</i>	9
1.1. Αναστοχασμός κατά την έναρξη της πρακτικής άσκησης	13
1.1.1. Συναισθήματα και προσδοκίες κατά την έναρξη της πρακτικής άσκησης.	13
1.1.2. Η σημασία του προγράμματος της πρακτικής άσκησης - Προσδοκίες για τον εκπαιδευτικό σας ρόλο στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης.	15
1.1.3. Οικοδομώντας τις παιδαγωγικές μας αξίες μέσα από τις ιστορίες ζωής	19
1.2. Αναστοχασμός σχετικά με τις πεποιθήσεις για την προσχολική εκπαίδευση.	22
1.2.1. Οι σκοποί της προσχολικής εκπαίδευσης.	22
1.2.2. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού	30

1.2.3. Ο ρόλος των παιδιών στην προσχολική εκπαίδευση - Πεποιθήσεις για την παιδική ηλικία	43
1.2.4. Μαθησιακές εμπειρίες και δραστηριότητες στο νηπιαγωγείο. .	46
1.2.5. Οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στη διαφορετικότητα των παιδιών	50
1.2.6. Πεποιθήσεις για τον ρόλο του αναλυτικού προγράμματος	56
1.2.7. Πεποιθήσεις για τον ρόλο των γονέων στην προσχολική εκπαίδευση	63
1.3. Αναστοχασμός κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης: ζητήματα και εργαλεία	71
1.4. Αναστοχασμός στο τέλος της πρακτικής άσκησης: Συνθέτοντας και αναδομώντας την προσωπική και επαγγελματική ταυτότητα	79
Για περαιτέρω μελέτη	83
Βιβλιογραφικές αναφορές	87

ΤΕΥΧΟΣ 2

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Επιμέλεια: Βασίλης Τσάφος

Εισαγωγή	11
--------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

Δόμνα-Μίκα Κακανά - Καφένια Μπότσογλου

1.1. Η παρατήρηση και τα είδη της	16
1.2. Μη συμμετοχική και συμμετοχική παρατήρηση.	18
1.3. Στάδια της συμμετοχικής παρατήρησης	24
1.4. Οργανώνοντας μια παρατήρηση.	25
1.5. Από την παρατήρηση στην καταγραφή	26
1.6. Τεχνικές συλλογής και καταγραφής δεδομένων	27
1.7. Από την παρατήρηση στην ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων	30
Για περαιτέρω μελέτη	39
Βιβλιογραφικές αναφορές	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ:
Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Αλεξάνδρα Ανδρούσου, Χαρά Κορτέση-Δαφέρμου, Βασίλης Τσάφος

2.1. Η παρατήρηση ως μέθοδος της ποιοτικής έρευνας και ως μεθοδολογικό εργαλείο διερεύνησης της εκπαιδευτικής πράξης . . .	41
2.2. Οι άξονες της παρατήρησης.	49
2.2.1. Το πλαίσιο και η σημασία του	50
2.2.2. Ο χώρος.	55
2.2.3. Ο/Η εκπαιδευτικός και τα παιδιά.	67
2.3. Παράμετροι ανάπτυξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.	70
2.3.1. Επικοινωνία - Αλληλεπίδραση στην τάξη	72
2.3.2. Συμμετοχή - Κινητοποίηση.	95
2.3.3. Συνεργασία - Εργασία σε ομάδες.	105
2.4. Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού	118
2.5. Παρατηρώντας τις μαθησιακές δραστηριότητες	125
2.6. Τα κρίσιμα συμβάντα ως μεθοδολογικό εργαλείο για περαιτέρω κατανόηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.	129
2.7. Η αξιοποίηση της θεωρίας	140
2.8. Το ημερολόγιο και η αξιοποίησή του στην προοπτική της διερεύνησης και ανάλυσης του εκπαιδευτικού έργου	149
2.8.1. Ο ρόλος του ημερολογίου	149
2.8.2. Η εξέλιξη του ημερολογίου.	156
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	<i>168</i>
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	<i>170</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Αθανάσιος Γρηγοριάδης, Μαρία Μπιρμπίλη, Μαρία Παπανδρέου

3.1. Η παιδαγωγική της ακρόασης.	176
3.2. Συνέντευξη ή συζήτηση;.	178
3.3. Παρατήρηση ή συνέντευξη;.	180
3.4. Σχεδιάζοντας μια συνέντευξη με μικρά παιδιά	183
3.4.1. Στόχος της συνέντευξης	183
3.4.2. Ακούγοντας τα παιδιά και διατυπώνοντας ερωτήσεις.	186
3.5. Είδη συνέντευξης και εναλλακτικές τεχνικές	191

3.5.1. Παραδείγματα εναλλακτικών τεχνικών για τη διεξαγωγή μιας συνέντευξης	192
3.5.2. Όταν η συνέντευξη υλοποιείται με βάση το σχέδιο των παιδιών	193
3.6. Πώς συνδέονται οι συνεντεύξεις με την εκπαιδευτική διαδικασία: Αξιοποιώντας το υλικό των συνεντεύξεων	198
Για περαιτέρω μελέτη	200
Βιβλιογραφικές αναφορές	202

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ - ΓΟΝΕΩΝ

Αθανάσιος Γρηγοριάδης, Μαρία Μπιρμπίλη, Μαρία Παπανδρέου

4.1. «Γνωρίζω τους γονείς» σημαίνει «γνωρίζω καλύτερα το παιδί» . .	207
4.2. Η σημασία της πρώτης ατομικής συνάντησης-συνέντευξης με τους γονείς των παιδιών	212
4.2.1. Η προετοιμασία της πρώτης συνέντευξης: Οι πρώτες εντυπώσεις μετράνε!	212
4.3. Μετά τη συνέντευξη: Αξιοποιώντας τις πληροφορίες	217
Για περαιτέρω μελέτη	220
Βιβλιογραφικές αναφορές	222
Σύνοψη	223

ΤΕΥΧΟΣ 3

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Επιμέλεια: Μαριάννα Τζεκάκη

Εισαγωγή	11
--------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Μαρία Σφυρόερα - Μαριάννα Τζεκάκη

1.1. Αξιοποίηση θεωριών μάθησης στη διδακτική πράξη	13
Για περαιτέρω μελέτη	24
Βιβλιογραφικές αναφορές	25

1.2. Διδακτικές προσεγγίσεις	25
Για περαιτέρω μελέτη	37
Βιβλιογραφικές αναφορές	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Μαρία Σφυρόερα

2.1. Αξιοποίηση στοιχείων παρατήρησης για τον σχεδιασμό	40
2.2. Αντιστοιχία πλαισίου της τάξης και μαθησιακών επιδιώξεων	46
2.3. Αντιστοιχία πλαισίου της τάξης, μαθησιακών επιδιώξεων και σχεδιασμού	50
Για περαιτέρω μελέτη	58
Βιβλιογραφικές αναφορές	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ

Μαρία Καμπεζά

3.1. Οι διδακτικοί στόχοι στην εκπαιδευτική διαδικασία	62
Για περαιτέρω μελέτη	77
Βιβλιογραφικές αναφορές	78

Μαρία Καμπεζά

3.2. Σχεδιασμός και οργάνωση δραστηριοτήτων	79
Για περαιτέρω μελέτη	89
Βιβλιογραφικές αναφορές	89

Μαρία Καμπεζά - Μαρία Σφυρόερα

3.3. Ενισχύοντας τη μάθηση των παιδιών: νοηματοδότηση και παιχνίδι	90
3.3.1. Νοηματοδότηση	90
Για περαιτέρω μελέτη	104
Βιβλιογραφικές αναφορές	104
3.3.2. Αξιοποίηση του παιχνιδιού στην εκπαιδευτική διαδικασία	105
Για περαιτέρω μελέτη	118
Βιβλιογραφικές αναφορές	118

Κατερίνα Μιχαλοπούλου	
3.4. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία	119
3.4.1. Αφήγηση	119
3.4.2. Επίλυση προβλήματος	129
3.4.3. Πείραμα	135
3.4.4. Κατασκευές	140
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	144
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	145
Μαρία Καμπεζά - Μαρία Σφυρόερα	
3.5. Διαχείριση της εκπαιδευτικής διαδικασίας	148
3.5.1. Δημιουργία ομάδων (grouping)	148
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	156
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	157
3.5.2. Χρήση ερωτήσεων	157
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	170
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	171
3.5.3. Καθοδήγηση (suggestion)	171
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	177
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	177
3.5.4. Διαχείριση του λάθους	177
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	187
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	188
Μαρία Σφυρόερα - Μαριάννα Τζεκάκη	
3.6. Εκπαιδευτικά μέσα και μαθησιακό περιβάλλον	189
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	198
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές</i>	199

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Γαλήνη Ρεκαλίδου

4.1. Τι είναι αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας;	202
4.2. Προσεγγίσεις αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας - Η προσέγγιση της «παιδαγωγικής τεκμηρίωσης»	203
<i>Για περαιτέρω μελέτη</i>	209

4.3. Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με βάση το portfolio των παιδιών	210
4.4. Συνεδρίες αξιολόγησης με βάση το portfolio	210
Για περαιτέρω μελέτη	214
4.5. Το portfolio του/της μελλοντικού/κής εκπαιδευτικού	215
Για περαιτέρω μελέτη	217
Βιβλιογραφικές αναφορές	217
4.6. Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στη βάση σχεδιασμού	218
Για περαιτέρω μελέτη	241
Βιβλιογραφικές αναφορές	241